GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 88. Marti, 4|16 August 1881.

Duoe prediceri.

Brasiovu, 4/16 August 1881.

Ni se pare cà maresialulu germanu Moltke a petrunsu mai bine decàtu oricine situatiunea creata prin resbelulu franco-prussianu dela 1870/1 candu a disu inainte cu càtiva ani, cà Germani'a va fi constrinsa a veghlá cu arm'a in mana inca cincidieci de ani, spre a aperá ceea ce a càstigatu prin resbelu. Admitiendu cà din acesti cincidieci de ani au trecutu deja diece, totu mai remanu inca patrudieci de ani de percursu, pêna la terminulu indicatu de càtra betranulu beliduce prussianu. Unu intervalu destulu de lungu acest'a intr'o epoca c'unu traiu atàtu de acceleratu si agitatu, cá cea de adi.

Maresialulu Moltke nu ne-a spusu ce se va intemplá dupa ce voru trece si acesti patrudieci de ani restanti, dedicati numai pregatiriloru de resbelu. Nu ne puteamu inchipuí cum se va delatura deodata periculului, dupa espirarea acelui terminu, asia cá Germani'a se póta descinge sabi'a. Celu mai mare contrariu alu maresialului, dictatorulu de odinióra, care a organisatu resistenti'a nationala in Françi'a cu scopu de a nimici ostirile Cesarelui germanu, Leon Gambetta, vine acuma se intregésca profeti'a lui Moltke, prevestindu sosirea unui timpu nu prea indepartatu, candu tóte diferentiele intre cele doue natiuni mari ale continentului, intre Germani si Francesi, voru fi aplanate pe calea dreptului si a umanitatii.

Póte cà nu gresimu, déca vomu presupune, cà Gambetta a avutu in vedere acelu momentu, candu popórele, satule pêna in gàtu de continuele pregatiri militare si de multele jertfe impreunate cu ele, voru aruncá armele càtu acolo si voru dá man'a pentru o pace durabila si binefacêtóre. Si earasi trebue se credemu, cà barbatulu de statu francesu n'are in vedere unu terminu mai lungu de patrudieci de ani pêna la sosirea acelui momentu fericitu, deórece a sigura cà elu insusi speréza inca a vedé diu'a cea mare, in care forti'a va cede dreptului si umanitatii.

In privinti'a terminului se unesce prin urmare profeti'a lui Moltke cu ceea ce a facut'o Gambetta Vineri séra in discursulu seu electoralu din Belleville. Trebue se sosésca unu timpu, in care nu voru mai vorbi numai puscile si tunurile, candu popórele voru desármá si voru trai in pace. Moltke a esprimatu acést a indirectu, Gambetta a prevestitu categoricu sosirea acelei dile, candu Francesii voru redobêndi Elsati'a si Lotaringi'a fara intrebuintiarea armeloru. Intr'unu punctu insemnatu inse difera dorintiele lui Moltke de ale lui Gambetta.

Betranulu maresialu prussianu negresitu cà nu s'a ganditu la aceea, cà, dupa ce Germani'a va fi asudatu unu jumetate vécu imbracata in cea mai grea armatura, se dé earasi indereptu Françiei teritoriulu ce 'i l'a rapitu la 1870/1, ci elu a speratu numai cà dupa acelu intervalu Germani'a nu va mai avé necessitate a'si aperá acele acuisitiuni si intregulu seu teritoriu cu arm'a in mana. Gambetta din contra astépta se véda diu'a in care Germani'a de buna voie va redá Françiei teritoriulu elsatianu.

Este greu a iesi din dilem'a acestoru doue dorintie opuse. Guvernulu dîce: „Kommt Zeit, kommt Rath" si asia vomu face si noi mai bine, déca vomu lasá cà timpulu se hotarasca care din doui au avutu dreptate. Intr'aceea mai avemu fórte multu pêna la timpulu prevestitu si va fi bine se ne gandimu si la cele ce se mai potu intemplá pêna atunci.

In aceea'si mesura in care Germani'a a crediutu asi augmentá si intarì fortiele militare, s'a armatu si Francia, si dlu Gambetta declara adi susu si tare, cà grij'a lui cea mai de capetenia si cea mai santa este grij'a pentru armata. Acést'a ce-i dreptu nu consuna cu sperantiele pacinice in isbênd'a ideii dreptului si a umanitatii, dér' Gambetta vorbi numai despre unu timpu indepartatu. Càte nu se mai potu intemplá inse pêna atunci?

De aceea Germani'a arméza mai departe, Françi'a se fortifica mereu si tóte celelalte state europene voru trebui sè se iea dupa cei doi mari rivali, desi abia mai potu resuflá sub povar'a sarcinei. Cumu se va sfêrsi acést'a? In pace? Greu lucru! Póte cà Gambetta mai spera cà Germanii obositi voru càutá cu timpulu scapare in Republica. Cine garantéza inse cà acést'a Republica va fi mai generósa decàtu este monarchi'a lui Wilhelm? —

Gambetta inaintea alegêtoriloru sei.

Vineri séra a tinutu **G a m b e t t a** primulu seu **d i s c u r s u e l e c t o r a l u** in colegiulu seu electoralu **B e l l e v i l l e**. In acestu discursu elu a desfasiuratu o programa completa, astfeliu cà diarele republicane sustienu, cà acést'a a fost program'a viitoriului ministru-presiedinte alu Françiei. Opiniunea, cà Gambetta este gat'a a luá in curendu frênele guvernului in mana, a devenitu generala. Asupra **p o l i t i c e i i n t e r n e** dise Gambetta in vorbirea memorata dela Bellevile urmatórele:

„Intrandu in vieati'a politica, am studiatu cu multu zelu istori'a partidei nóstre si 'mi-am propusu firmu, se cercetezu cum vine cà dupa nesce avênturi admirabile caus'a ei avù si regresse, cari se repetieau intotdéuna, si am ajunsu la cunoscintia, cà pre candu deo parte s'a jertfitu prea multu spiritului chimerei si a aventurei, vechile partide, cari au unu interesu de a nu lasá sè se faca reforme, au esploatatu, de alta parte, fric'a, care se póte desteptá atàtu de usioru in Françia, candu este vorb'a de revolutiuni interne. Si atunci 'mi-am disu: tu vei conduce democrati'a si-o vei conduce cá se cunósca si se studieze faptele; tu vei smulge ghimpele fricei; tu te vei presentá cá medilocitoriu intre interesele unuia si altuia; tu vei impreuná poporulu si burgesimea, spre a stabili pe-o basa sigura si neresturnabila ordinea republicana (Aplause sgomotóse). Gratia acestei politice practice, in adeveru moderne, burgesimea a lapedatu incetulu cu incetulu vechile ei erori si antipathii, asia cà s'a pututu deja observá in ultim'a camera espressiunea noueloru pàturi ale societatii, cari sunt acuma la càrma spre marea intristare a partideloru invinse. Acést'a este o adeverata politica francesa, care concede tuturoru participarea. Ea concede Françiei asi restabili patrimoniulu, asi reconstrui trebuintiele industriale si politice si a aduce la noua vieatia in noue forme puterea militara a Françiei, pe care unu guvernu criminalu a lasat'o sè se pérda in desastrele dela Metz si Sedan (Aplause prelungite).

Asupra **p o l i t i c e i e s t e r i ó r e** dise Gambetta intre altele: Dela politica esterióra a Françiei pretindu numai unu lucru, cá se fia firma si démna si cá Françia se aiba mànile curate si libere (Aplause) se nu se strice cu nimenea in concertulu europénu, se sustiena cu toti acelea-si relatiuni amicàbile; se caute tóte punctele de apropiare in transactiunile industriale si comerciale, ce le ofera interessele omogene ale vechiei Europe, spre a stabili relatiuni de intielegere si de concordia; Franci'a sè se considere inse in lume nu cá isolata, ci cá inaccessibila pentru tóte petîrile cutezate si jaluse. Tierile esterne trebue se védà cà Republic'a este inainte de tóte regimulu vointiei nationale alu Françiei si cà Franci'a a invetiatu se cunósca, ce periculósa este o schimbare a politicei esterióre, a aliatiloru, aliantieloru si intreprinderiloru. Franci'a nu apartiene nici ambitiosiloru din afara, nici dinastieloru din intru. Ea a vediutu prea bine la 1870 in ce abisu erá sè se pravalésca sórtea ei. Astadi Françi'a isi apartiene siesi, ea se va reculege si concentrà, si va crea in sine insusi o astfeliu de putere, unu astfeliu de tesauru, unu astfeliu de prestigiu, incàtu se póta se 'si restabilésca védi'a si se 'si capete resplat'a atitudinei sale. (Viue aplause.)

„Candu vedu cà societatea francesa progreséza in liniste, libertate si 'n lucru, sunt convinsu, cà va veni diu'a, care va aduce solutiunea problemeloru esistente póte prin **p r o g r e s s u l u d r e p t u l u i g i n t i l o r u** si prin **v i c t o r i ' a s p i r i t u l u i f i l o s o f i c u**. Nu numai sabi'a singura este, care póte desface adi nodulu gordicu. Afara de fortia mai sunt si alte medilóce pentru solutiunea de cestiuni esterióre. Spiritulu dreptului si alu dreptatii are si elu o valóre si cine cutéza a sustiene cà nu va sosi o dî a intielegerei imprumutate? Dorescu si gandescu, cà voiu vedé diu'a, candu **s i n g u r u n u m a i p e c a l e a d r e p t u l u i s i a u m a n i t a t i i v o m u v e d é e a r a s i i n s i n u l u n o s t r u p e f r a t i i n o s t r i d e s p a r t i t i**. (Aplause demonstrative.)"

Amintirea Elsatiei si a fratiloru rapiti prin fortia, a produsu o impressiune deprimetóre asupra diareloru germane, cu tóte cà ele singure recunoscu cà Gambetta nu a pututu evitá se nu atinga puçinu córd'a revindicarii, Elsatiei-Lotaringiei, deórece se afiá inaintea alegêtoriloru sei radicali din Belleville, cari asigurara si 'n manifestulu loru electoralu cà „ei sunt convinsi, cà Françi'a 'si va recastigá integritatea teritoriala". Nu mai incape indoiéla, cà Gambetta insusi nu crede, cà acést'a se va poté ajunge vreodata „pe calea dreptului si a umanitatii". Déca cu tóte astea a intrebuintiatu acele cuvinte, caus'a a fost negresitu, cà fiindu silitu a atinge bub'a, a cautatu se-o faca intr'unu modu càtu mai puçinu sensibilu pentru Germani. Intentiunea i se recunósce, dér' scopulu totu nu si l'a ajunsu. Chiaru si numai speranti'a francesa in revindecare, le insufla germaniloru mari temeri de revansia. Ce ar' dîce d. Gambetta — esclama foile germane — déca unu italianu ar' esprimá dorinti'a cá Nizza si Savoi'a, pe care a „furat'o" imperati'a lui Napoleonu, sè se redè Italianiloru de càtra republica pe calea dreptului si a umanitatii? — Si ce urméza din tóte aceste? Cà nu remane deschisa alta cale pentru recastigarea Elsatiei-Lotaringei, decàtu multu temut'a — **r e v a n s i a**.

Septeman'a viitóre se voru face **a l e g e r i l e i n F r a n ç i ' a**, pentru parlamentu. Intre multele discursuri electorale, este remarcabilu acel'a pe care la tinutu la banchetulu din Raon L'Etape ministrulu presiedinte alu Republicei francese d-lu **J u l e s F e r r y**. Eata in esentia cuprinsulu acestui discursu:

„Acumu diece ani v'ati luptatu contra inamicului si nu v'ati predatu, totu asié ve luptarati contra reactiunii: in fine republic'a triumfà. In Epinalu amu declaratu, cà alegerile voru fi moderate; acést'a a stêrnitu o furtuna intr'unu diaru óre-care; acum repetezu profetiile mele, si dupa informatiunile ce amu, nu e cu greu, cá din alegeri sa reiésa cu succesu **s p i r i t u l u m o d e r a t i u n i i s i a l u c o n c o r d i e i i n t r e r e p u b l i c a n i**. Acést'a concordia, consilier'a nóstra in dile de nevoie, trebuie se ne fia regul'a republicana evangeli'a republicana. Sunt republicani pe cari o programa condamnabila 'i aruncà in regiunea utopiei; acestia suntu colectivistii, socialistii si anarchistii. Acesti ómeni, cari nu potu creá nimicu practicu si cari voiescu a ocupá loculu altora, se numescu cu dreptu cuventu „grupulu inlocuitoriloru." Lasandu la o parte acestu grupu, esista in partid'a republicana radicali si moderati, cari inse nu voru stá façia in façia unii cu altii in cercurile electorale. Inzedaru s'au ostenitu unii cá se imparta partid'a republicana in aderenti pentru statu-quo si in progresisti. Noi republicanii suntemu toti progresisti. Mesurile luate contra congregatiuniloru n'au fostu de siguru o

politica a statului-quo, si intransigentii n'aru fi fostu in stare de a le esecutá. Nici unulu din ministerele precedente n'a voitu se ié asupra-si acésta responsabilitate si noi amu luat'o asuprane. Noi amu curatitu terenulu nationalu contra vointii senatului si amu intemeiatu instructiunea naționala. Merita óre acei'a care au facutu aceste lucruri cá se fia lasati la o parte? Tiér'a are ceva mai bunu de facutu de càtu a se institui arbitru intre diferitele fractiuni, càci mai bine de càtu acést'a este concordi'a republicaniloru."

Alb'a-Julia, 30 Iuliu (11. Augustu) 1881.

(Pàná candu totu asia?) ...Cu greu se vá mai aflá statu, care ori ce batjocure, ori ce calumnie, càte se arunca asupra unui poporu, ce face parte din êlu, asupra unei classe intregi a societàtii, se le lase nepedepsite, precum se intempla in Ungari'a façia de atàtea calumnie si batjocure, càte avemu a le suportá noi Romanii din partea conlocuitoriloru maghiari si a unoru renegati, cari tindu astfelu a se recomendá inaintea puterniciloru dilei. Aci este poporulu romanu intregu luatu in batjocura, calumniatu in celu mai dejositoriu modu, aci inteliginti'a lui in parte. Noi amu ajunsu a fi dedati cu aceste cá brósc'a cu grindinea.

Trecêndu preste cea mai recenta si cea mai grea calumnia, ce a venitu cá unu fulgeru din seninu, privitóre la „emisarii romani", la „rescól'a Romaniloru", fiindu si aceste scorniturì o dovéda a vicleniei si falsei portàri, ce-o observa de seculi Maghiarii façia de noi, ne vomu opri numai la tacticá inimiciloru nostri de a'si bate jocu de inteliginti'a romana, de càte ori li se dà ocasiune... Fuduli'a maghiara nu sufere cà se mai esiste si alta inteligintia in Ungari'a afara de cea maghiara. Este ridiculu, a vedé ómeni la parere maturi, sustienendu in tóta seriositatea, cà numai Maghiarulu póte fi inteligentu. Tenacitatea cu care apera acést'a parere scàlciata duce pre Maghiaru pànà la estremu; mai usioru 'i este a si pune capulu, decàtu a fi capacitatu. Se cere multa dibacia dela unu Romanu, care traiesce intre Maghiari cu asemene pareri scàlciate, cá se nu vina in conflictu cu cei sumeti si orbiti de fudulia. Sumeti a este o ţrasura caracteristica la nationalițatea maghiara, si de acestu caracteristicu nici inteliginti'a maghiara nu este libera.

Cu totulu almintrea este Romanulu. Elu se infaçisiéza modestu, fora prejuditie, tolerantu façia de totu omulu. Au nu suntu aceste ţrasurile caracteristice ale Romanului preste totu? Càutati apoi la aceste insusiri frumóse, cari in inteliginti'a romana sunt inca si mai multu desvoltate, si ve veti convinge, cà unu abisu desparte inteliginti'a romana de cea maghiara. Se póte óre cugetá inteligintia, cultura mai inalta, civilisatiune, fara de acele prime conditiuni ale modestiei, tolerantiei?

Inteliginti'a romana este laboriósa cá si poporulu romanu preste totu. Dejá regimulu absolutisticu germanu a recunoscutu, cà functionarìi romani sunt cei mai buni, cei mai harnici. Acum firesce cà nu mai avemu functionari romani, pentru cà fuduli'a ungurésca si politic'a de dî nu-i mai sufere. Dér' déca totusi ici colo se afla càte unulu, comparati-'lu cu Maghiarulu de aceeasi categorie, si veti trebui se recunósceti, ceea ce a recunoscutu absolutismulu germanu! Comparati o deregaţorie condusa de unu Romanu, cu ori care alta, condusa de unu Maghiaru! Se ve mai spunemu cà Maghiarulu mai face mari pretensiuni pentru puçin'a labóre, si cà Romanulu si in privinti a asta este destulu de modestu?

O péna mai competenta a scrisu, adresandu-se càtra Maghiarii cei ingamfati, cà nu sunt vrednici a deslegá curelele incàltieminteloru inteligintiei romane. Fia-le disu si cu ocasiunea acésta, cá sè se cunósca pe sine insàsi, lasandu in buna pace inteliginti'a romana, care in ori ce stare sociala s'ar' aflá, este si va fí petrunsa de missiunea ei culturala si civilisatóre nationala in patria ei stramosiésca, pe care a aperat-o Romanulu totdeauna contra tuturoru inimiciloru, jertfindu avere si sange.

—V.—

Alecsandri.

Vorbire tienuta de **Andreiu Bârseanu** in societatea „Romani'a Juna" cu prilegiulu serbarii din 4 Juliu n. 1881.

Fratiloru!

Cu mare placere am luatu asupra'mi insarcinarea se ve facu o dare de séma despre activitatea literara a barbatului in onorulu carui'a ne-amu adunatu astadi aici. Cu mare placere dicu, convinsu fiindu, cà nu ve veti asteptá la vre unu studiu adêncu, la vre-o lucrare desevêrsita, si cà nu 'mi veti luá in nume de reu, déca me voiu marginí pe langa o simpla schitiare. Pentru de a infatisiá dupa vrednicia o viatia cá a lui Alecsandri se ceru puteri mai mari cá ale mele, se cere timpu mai multu decàtu póte avé unulu din noi.

Némulu omenescu se premenesce mereu asemenea unui riu. Rênduri, rênduri se cufunda individii in noianulu veciniciei, fara a lasá dupa sine cea mai mare parte dintr'insii vre-o urma despre a loru fiintia. Cei mai multi nu facu altu-ceva, decàtu léga o unda cu alt'a; cei mai multi trecu inainte, plecandu-'si capulu la eternele legi ale firei si se grabescu a intrá in nemarginit'a imperatia a uitarei. Suntu inse ómeni, cari cutéza a dá peptu cu nimicitórea vreme si cari prin ostenelile loru isbuţescu a se liberá de obstesculu jugu. Si pre candu valurile se alunga unulu pe altulu spre alu loru sfêrsitu, acesti eroi se prefacu in faruri luminóse menite a pazí multimea de numerósele stanci din cale.

Alecsandri este unu astfeliu de omu.

In istori'a generala a Romaniloru Alecsandri este unu mandru lucéferu din fericit'a constelaţiune, care a isgonitu intunereculu ce acoperea nati'a nóstra la inceputulu vécului de façia; in istori'a liţereloru romanesci in deosebi elu este sórele, la ale carui radie calduróse a inviatu o lume intréga.

Dér' se ne grabimu a urmari pasu de pasu lucrarile acestui eminentu barbatu, càci cercetarea unei astfeliu de vieti este priveliscea cea mai incantatóre ce-o putemu avé: ea ne inaltia sufletulu si ne incaldiesce inim'a, aretandu-ne càtu de susu se póte ridicá omulu vrednicu.

Sub ce feliu de impregiurari si-a inceputu preludiulu cea mai armoniósa lira ce-a trezitu vreodata cu ale ei acorduri betranii codrii din Carpati si a leganatu valurile de auru din manósele campii dunarene?

Erau dile grele. Tierile romane fumegau inca de pàrjolulu atîtiatu de neintielegerile celoru de acasa si maritu de vandalismulu veneticiloru. In afara ele nu erau de locu bagate in séma, éra in laintru erau aprópe cu totului totu putrede.

Aretá-voiu ticalosulu chipu, in care acel'a ce se poreclea domnu alu tierii pe deoparte cersiea mil'a strainiloru, éra pe de alta parte asuprea pe supusii sei si 'nadusiea ori si ce semnu de viatia nationala? Voiu descrie gemetele poporului chinuitu de acei'a, cari ar' fi trebuitu se-'lu ocrotésca si se-'lu indrepteze pe calea cea àdeverata? Voiu istorisí cum judecatoriulu se facuse precupetiu si administratorulu arêndasiu? Ve voiu infatisiá starea vrednica de plansu, in care ajunsese moralitatea; Ve voiu spune cum banulu devenise idolulu comunu, cum unu lucsu nebunescu ruiná pe toti, cum lingusirea si têrairea luasera loculu consciiutiei de sine si insielaciunea loculu onestitatii, cum în sfêrsitu acei'a, cari infiorati de cele ce se petreceau in jurulu loru cautau se scape càtu mai remasese feritu de stricaciune, erau priviti de esiti din minti si de primejdiosi? —

Inse mai bine se ascultamu cuvintele celui ce a isbutitu a zugraví mai cum se cade jalnic'a epoca, despre care e vorb'a. Eata icón'a ce o infatisiau principatele romane dela Dunare pe acelu timpu nefericitu:

„In vêrfulu scàrei sociale unu domnu cu topu-„zulu in mana si cu legea sub picióre; pe trep-„tele acelei scàri o boerime ghiftuita de privile-„giuri, bucurandu-se de tóte drepturile, pêna si de „ilegalitati si scutita de ori-ce indatorire càtra „tiéra; alaturea cu acea boerime unu cleru ai ca-„rui siefi, veniti dela Fanaru si din bizuniile mun-„telui Atosu, se desfatau intr'o viatia de lucsu „trandava si scandalósa; éru josu, in pulbere, o „glóta cu cerbicea plecata sub tóte sarcinele! Susu, „puterea egoista, josu sierbirea si miseri'a fara pro-„tectia, si ţotulu miscandu-se intr'o atmosfera ne-„gurósa de ignorantia, de superstitii, de pretentii, „de lacomia si de frica".

Trista sórte avea si literatur'a nóstra in acele dîle negre. Hain'a ei, limb'a, erá impestritiata si pocita cu feliu de feliu de grecisme, slavonisme, turcisme si frantiuzisme, anume croite de societatea numita inalta pentru nobilarea si infrumsetiarea „mojicescului" idiomu alu tierii. Putini, fórte putini se indeletnicéu cu alcàtuiri in graiulu stramosiescu si afara de acei'a unu Beldimanu, unu Pogoru, unu Vacarescu si unu Conachi scriea mai multu pentru sine, decàtu pentru publicitate. Càte o brosiurica retacita de prin Tier'a ungurésca si de prin Ardélu, càte o afumata carte bisericésca erá singur'a mangaere pentru cei cari voieau se mai cetésca cev'a si romanesce. Institute pentru cultivarea litereloru nationale, tipografii, jurnale si altele de acestu feliu se aflau fórte puçine, si si ce erá, erá slabu de totu. Numai si numai Eliade in Munteni'a si Asachi in Moldov'a se luptau cu órecare succesu pentru ingrijirea semintieloru aruncate pe pamentulu Romaniei de càtiva barbati veniti de peste munti. Dér' chiaru si silintiele geniaiului si neobositului dascalu dela sf. Sav'a si ale uceniciloru sei ar' fi remasu zadarnice, déca nu le-ar' fi venitu in ajutoriu o céta puternica, crescuta in ideile inalte ale apusului si plina de entusiasmu si de pofta de lucru. In curêndu se intocmi o falanga puternica pe alu carei stindardu erá scrisu: ridicarea natiei si a limbei romanesci la rangulu cuvenitu.

Inzedaru intrebuintiara mercenarii ideiloru vechi totu feliulu de arme, ertate si neertate; inzedaru se oprira jurnale; inzedaru se inchisera teatre si se trimisera la mànastire actori si autori; inzedaru „bonjuristii" si „duelgìi" fura prigoniti, chinuiti cu tirania si scosi afara din tiéra . . . in urm'a urmeloru totu directi'a noua remase invingêtóre. Adeverulu si dreptatea triumfara càci in rêndurile loru se aflau ostasi cá unu Balcescu, cá unu Constantinu Negruzzi, cá unu Campinénu, cá fratii Golesci, cá unu Negri, cá unu Cogalnicénu, cá unu Alecsandrescu, cá unu Bolintinénu, cá unu Alecsandri.

Nu vomu cercetá mai deaprópe, cum s'a intemplatu minunea cunoscuta in istoria sub numele de renascerea Romaniei; nu vomu urmarí nici entusiasmulu cu care istoriculu lui Mihaiu Vitézulu 'si scriea epocal'a s'a carte, nici pietatea cu care Cogalniceanu aduná pràfuitele insemnari lasate de betrani pentru aducere aminte de cele intemplate pe vremea loru, nici fermecatórea naivitate cu care autorulu lui „Alecsandru Lapusnénu" 'si marturisea dragalasiele „pecate ale tineretieloru", nici curatele accente cu cáre poetulu „anului 1840" si alu „umbrei: lui Mircea" 'si dá la ivéla veneratiun-a ce-o simtiea pentru viteji'a de odinióra si doriuti'a cá vechile timpuri sè se mai intórca inca odata, nici maiestri'a cu care nemuritorulu Bolintinénu 'si alcatuiá minunatele sale balade, nici barbati'a si intielepciunea cu care Campinénu, fratii Golesci, Negri si prietinii loru se luptau pentru stêrpirea buruienei din mosi'a parintésca si càutau se preface in realitate visurile de unire si de neatêrnare . . . nu ne vomu oprí ale nóstre pline de admirare priviri asupr'a nici unei'a din aceste puternice colóne ale noului edificiu nationalu, ci le vomu indréptá numai si numai asupr'a ispràviloru acelui'a, care din intemplare a fostu numitu mai pe urma in sîrulu de eroi de mai susu.

Eata-lu intorsu din strainatate gat'a a pune si elu umerulu pentru redicarea némului séu din nomolulu in care se cufundase! Anim'a lui se imple de jale, candu vede ce deosebire grozava este intre societatea de acasa si intre societatea in mijloculu careia petrecuse pêna acumu. Cu dispretiu 'si intórce capulu dela ticalós'a privelisce ce-i infatisiéza orasiele cu „islicarii" loru; ochii lui nu potu suferi astfeliu de colori. Peptulu lui nu se póte dedá cu apesatórea atmosfera ce acopere clasele inalte, ci are lipsa de aeru mai curatu. Afara la tiéra, in préjm'a bêtranului Céhleu si pe inverdiţele maluri ale Siretului este singurulu locu de traiu pentru elu. Nu ingamfatulu efghenistu, ci dispretiuitulu opincaru este acel'a cu care dênsulu se póte intielege mai cum se cade.

Eata-'lu cutreerandu muntii si campiile Moldovei celei frumóse, eata-'lu intrandu in nemernicele casutie ale asupritului tieranu, eata-'lu oprindu-se in mijloculu drumului si ascultandu cu bagare de séma duiosulu cantecu esitu din fluierulu pastorescu, eata-'lu amestecandu-se printre pletosii flacai din satu si veselindu-se impreuna cu ei la sunetele viórei si ale naiului, eata-'lu in sfêrsitu standu de vorba cu intieleptulu mosnégu, care nu intardie a 'si impodobí sanetósele sale cuvinte cu numeróse pilde remase din mosi, din stramosi!

Peste totu unde se intalnesce cu omulu din poporu, sta in locu, càci astfeliu judeca elu despre celu luatu pêna acumu in bataia de jocu:

„Mie mi-e dragu Romanulu si sciu a pretiuí „bunatatile cu care l'a daruitu natur'a. Mi-e dragu „se-lu privescu sì se-lu ascultu, càci elu e simplu „si frumosu in infaçiosiarea lui; càci e curatu, in-„tieleptu, veselu si poeticu in graiulu seu". — Si earasi:

„Arunca-ti ochii la ori-care Romanu, si-'lu vei „gasì totu-deaun'a vrednicu de figuratu intr'unu

„tablou. De va siedé lungitu pe érba la pólele unui „codru, de va stá in picióre radimatu intr'unu to„iagu langa o turma de oi; de va saltá in hora, „veselu si cu pletele in ventu; de se va coborí pe „o carare de munte cu durd'a s'a pe spinare; de „se va aruncá voinicesce pe unu calu selbaticu, de „va carmuí o pluta de catarguri pe Bistritia séu „pe Oltu, ... ori cum l'ii priví, fia cá plugaru „fia cá ciobanu, fia cá postasiu, fia cá plutasiu, te „vei minuná de firésc'a frumsetia a posei lui, si te „vei incredintiá cà unu zugravu n'ar' puté nicairea „sè-si imbogatiésca albumulu mai multu si totodata „mai lesne. decàtu in tierile nóstre".

Si tragerea de anima catra tainuitele lunci din Carpati 'i se maresce cu atàtu mai vêrtosu. càci aici a aflatu elu o fetica „tênera mandra, nevinovata si asia de frumósa, cà la sóre ai puté càtá, ér' la dêns'a bá"; o draga de copila tocmai pe tocmai cá Ilén'a Cosanzén'a din poveste, dér' nenorocita si uitata de toti cá fat'a aruncata in cenusia de master'a-sa. Voiniculu nostru sioptesce dulci mangaeri incantatórei fiintie prigonite atat'a vreme de tiran'a sórte, 'i intinde man'a cu prietenia si o duce cu sine intre ómeni.

Toti remasera uimiti candu vediura càtu de minunata este m u s 'a p o p o r a l a r o m a n é s c a.

Alecsandri este celu d'antaiu, carele a atrásu bàgarea de séma generala asupr'a comoriloru de frumsetia cuprinse in baladele, doinele si horele scornite si cantate de saténulu nostru; elu este acel'a carele a scàpatu de peire nisce petre scumpe cá Mioriti'a, cá Mihu copilulu, cá Tom'a Alimosiu, cá Inelulu si nafram'a, cá Sórele si lun'a, cá Manastirea Argesiului, cá doinele: Oltule Oltetiule si Vrabiuti'a, cá hor'a Ilenei si ca tóte celelalte poesii din bogat'a s'a colecția.

O lume intréga de inchipuiri incantatóre, o lume plina de lumina si de verdétia, rodulu unei'a dintre cele mai puternice fantasii, se aretà priviriloru tuturoru; o limba dulce, mladiósa, originala fermecà audiulu celoru deprinsi pêna acumu aprópe totu numai cu englendisiri, cu aporíi, cu calemgíi, cu muchelefuri, cu otnosianii, cu menajarisite, cu amuzarisite, cu pretindarisite si cu alte bazaconii de feliulu acést'a.

Mare si binefacêtóre inriurire avura asupr'a literaturei nationale indeletnicirile barbatului, pe care 'lu serbatorimu astadi cu productele geniului saténului nostru si peste totu cu viati'a omului din poporu; asupr'a poetului insu'si aceste studii fura decisetóre. Fara de ele Alecsandri nu ar' fi pututu devení adeveratulu bardu alu Romaniloru.

(Va urmá.)

Raportulu.

comitetului societatii pentru fondu de teatru romanu cititu in adunarea dela Baia-Mare.

Onorabila adunare generala! Statutele Societatii nóstre impunu comitetului sarcin'a, de a raportá la fiecare adunare generala despre actívitatea s'a de peste anu. Fia-ne permisu, a ne abate de astadata dela aceasta indatorire, si in locu de-a vè raporta despre activitatea nóstra numai dintr'unu anu, se facemu o revista scurta asupra unui intervalu mai lungu.

Sunt tocmai noue ani, de candu societatea nóstra, dupa adunarea sa constituitóre din Dev'a, a tinutu prima s'a adunare generala in partile aceste. Inteligentia romana din Satumare a avutu nobilulu indemnu, cá indata la adunarea constituitóre se'si ofere ospitalitatea si zelulu spriginitoru pentru viitórea si prim'a adunare generala. Si, precum atunci, adunarea constituitóre din Dev'a a preferitu din mai multe invitari pe aceea a inteligentiei nóstre din Satumare, totu astfelu si adunarea generala din anulu trecutu tinuta la Sibiiu a primitu cu placere chiemarea d-vóstre.

Eata-ne déra, dupa noue ani de dile, earasi in mijloculu d-vóstre, càci desi adunarea presenta se tine in altu orasiu, aceea totusi se afla in partile satmarene, si la acésta adunare avemu onóre de a salutá earasi mai totu pe acelesi persóne, cari s'au intr'unitu la adunarea nóstra generala tinuta in orasiulu Satumare, la 1872. Cu bucuri'a revederii ve salutamu, domniloru si dómneloru, si eu deplina multiamire venimu sè ve punemu la cunoscintia progresulu materialu si moralu alu Societatii din momentulu ultimei nóstre conveniri cu d-vóstra si pêna in momentulu presentu.

Plini de sperantia si cu incredere in spriginulu publicului cultu romanescu ve parasiramu atunci; cu totulu intariti ne reintórcemu adi, càci simpati'a, de care ne bucuraramu in partile, pe unde umblaramu, efectulu materialu, dér' mai alesu celu moralu càstigatu pentru societatea nóstra, ni-a produsu unu resultatu, care in impregiurarile nóstre trebuie sè ne multiamésca pe toti.

La adunarea din Satumare, tinuta in 1 si 2 Maiu 1872, fondulu nostru abia se urcase la 2909 fl. 62 cr., si eata astadi, dupa noue ani, cassarulu societatii nóstre ne presenta unu raportu despre 25,821 fl. 36 cr. Asia dara, de càndu ne vediuram mai pe urma, fondulu nostru a crescutu cu 22,911 fl. 74 cr. Observàndu, cà cupónele hârtieloru de valóre in nr. de 146 pentru anulu curentu numai dilele aceste s'au taiatu si cà acele au valóre de aprópe o mie floreni, fondulu nostru s'a urcatu peste 26 mii. Nu este mare acestu fondu, nici cà ajunge inca spre a puté realisá din elu aspiratiunie nóstre; dér' considerandu greutatile cele multe, cu cari avu de a se luptá societatea nóstra, trebuie se recunóscemu importanti'a lui.

Durere! de unu timpu incóce mai tóte intreprinderile culturale romane au doue dusmane de mórte: una e nepasarea, care infitiéza zelulu inteligetiei nóstre intru spriginirea scopuriloru de cultura nationala, si alta seracia, care apasa din ce in ce mai multu pe bietulu nostru poporu. Ambele aceste dusmane se pusera si in calea progresului societatii nóstre; ma se adause si a treia, si anume, acea esperientia trista, cà mai multi din aceia, cari prin propri'a loru subscriere isi detera cuvontulu de onóre pentru sporirea fondului societatii, nu numai uitara acestu obligamentu patrioticu si nationalu, dér' totodata silira pe comitetu se useze facia cu ei de drepturile acordate prin lege. Aceasta consideratiune din urma fù si caus'a, pentru care comitêtulu a propusu si societatea a adoptatu niste schimbari in statutele nóstre, cá celu puçinu in viitoru se fimu scutiti de asemene neplaceri.

Eata pe scurtu istoriculu societàtii nóstre. Da, noi avemu o istorie, càci avem trecutu. Adunarea generala din anulu trecutu tinuta la Sibiiu a si constatatu aceasta indrumandu comitetulu ca la un'a din viitórele adunari generale se presente Analele Societatii. Subscrisulu secretaru ar' fi indeplinitu acésta adunare, decumva alte afaceri de interesu nationalu nu'lu impedecau tocmai in lunile din urma de a'si terminá lucrarea inceputa in acésta privintia.

Si acuma cá se venimu la propriulu raportu alu comitetului, indicatu prin statute, despre activitatea sa din anulu espiratu, vom dice, cà acele se cuprindu in cele insirate pêna acuma. Conformu statuteloru, agendele comitetului se resuma in administrarea fondului societatii, tinêndu contu de statute si de decisiunile adunariloru generale. Eata ceea ce a facutu dara comitetulu. A incassatu capitale si tacse, noue si vechi, le a asiediatu pentru fructificare in locuri sigure, a ingrigitu de averea societatii, precum se vede in specialu din raportulu cassarului.

Si trebue se accentuamu cu cea mai mare bucurie cà, tocmai anulu espiratu este acela, care in privintia progresului nostru materialu forméza o epoca de órece dela infiintiarea societatii nóstre nici intr'unu anu fondulu nostru nu s'a sporitu cu asia suma mare. Acestu sporiu mare este a se atribui ilustrei familie Mocioniane, atàtu de binemeritate de natiunea romana care si de astadata, prin trei membrii ai sei, a datu contingentulu celu mai mare, afara de sumele versate mai de multu in cass'a societatii.

Deodata inse cu aceasta constatare imbucuratóre, trebuie se inscriemu si o perdere. Unu barbatu care a avutu titlu legitimu la stim'a generala, care a luatu mare parte la intemeiarea acestei societati, unulu din membrii fundatori ai ei, primulu nostru presiedinte, Dr. Iosifu Hodosiu, a incetatu din viatia in 10 Nov. 1880. Se versamu si o lacrima pe mormentulu lui, càci elu a fost si alu nostru.

Budapesta 3 Augustu 1881.

Iosifu Vulcanu, secretar. — V. Babesiu, vice-presiedinte.

Diverse.

(Surparea unei case mari in Viena.) Diu'a de Sambata 13 Augustu n., a fost nenorocósa pentru Prag'a si Vien'a In capital'a Boemiei a arsu teatrulu nationalu alu Cehiloru, ear' in piati'a principala a capitalei austriace s'a surpatu o casa din cele mari, cu patru caturi si cu doue fronturi late. Acést'a zidire este cas'a Nr. 2 din piati'a „Stock am Eisen", in coltiulu dela „Singerstrasse" pe „Graben". Pe la àmédiu se surpara tóte patru caturile ale acestei case. Darimarea ziduriloru si ale grindiloru, caderea petriloru si a tîgleloru si sgomotulu teribilu ce 'lu facura, au produsu o nespusa spaima si consternare intre trecêtori si toti càti au fost in apropierea gróznicului spectaculu. Multimea curiósa se adunà indata in giurulu casei si cu mare greu putù retiené politi'a pe ómeni cá se nu se espuna periclului de a fi omoriti de coperisiulu casei, care aterná slabu asupra ruineloru. Se latise scirea, ca o multime de ómeni sunt ingropati sub ruine. Se audiea si vaieraturile mai multoru nenorociti. Indata, sosindu la façi'a locului pompierii si soldati de geniu, se incepura sepaturile spre a scóte pe cei ingropati de sub ruine. Antaiu a fost scosu unu trecêtoriu, apoi o féta de 20 de ani, modista, ambii numai raniti. Indata dupa aceea s'a scosu din ruine cadavrulu unui barbatu a caruia craneu era de totu sdrobitu. Sepaturile au urmatu incetu, fiindu-ca trebuieau mai antaiu proptite zidurile pàrtii, ce nu se surpase. S'a constatatu cà din norocire tocmai pe timpulu catastrofei au lipsitu de acasa cei mai multi dintre locuitorii casei ear' altii s'au salvatu cu fug'a indata ce au semtitu primulu cutremuru sgomotosu.

(Teatrulu nationalu cehicu din Prag'a) a arsu Sambata de totu. Pagub'a este de unu milionu; 400,000 au fost asigurate. Consternarea intre Cehi a fost mare. Intr'unu anu earasi trebue sè se redice teatrulu din cenusie, inca si mai frumosu — esclama „Pokrok". In prim'a di s'au fost subscrisu pentru reedificare deja peste 10,000 fl.

(Romanii in Bucovin'a.) Citimu in „Aucor'a Romana", foi'a societatii pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a, urmatórele: „Romanii din Bucovin'a se bucura de-o deosebita gratia a prea inbitului nostru Monarchu. Ilustr'a familia de H u r m u z a c h i, a fost redicata chiaru dilele trecute la rangulu de Baronatu. — In gimnasiulu din S u c é v'a ni s'a concesu i n t r o d u c e r e a l i m b e i r o m a n e, cá limba de propunere: deocamdata in clase paralele. Va se dica „pit'a si cutitulu ni s'a datu in mana" — si acuma se uita tóta lumea la noi intrebandu-se: óre sci-voru manevrá cu aceate Romanii bucovineni? Este deci tréb'a si datori'a nóstra se ne 'ngrigimu cá sè se 'nscrie càtu de multi scolari pentru despartitur'a romanésca. Eata ocasiune minunata unde boerimea, preutimea, invetiatorii potu se 'si arate iubirea loru càtra poporu. — Romanii Cernautieni au infiintiatu o societate pentru cultivarea cantarii bisericesci si lumesci. Ea se numesce „Armoni'a". Presiedintele ei este d-lu Leonu cav. de Goianu, — éra statutele unei societati politice numite „Concordia" s'au inaintatu inaltului guvernu c. r. spre intarire si in curendu se va constitui si acea societate. „Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a" a inceputu cu edarea unei foi beletristice literare lunare. Numele ei este „Auror'a romana." — Dà Dómne se fia de bunu auguru!

(Adunarea dela Baia mare.) Unulu din óspetii filoromani, cari au luatu parte la adunarea generala pentru fondu de teatru romanu scrie intre altele: „Adunarea a fost imposanta si a avutu, precum vediui, unu succesu importantu. Concertulu arangiatu de Romanii de aici nu nia multiumitu; nu inse pentru cà acestu concertu n'ar' fi succesu càtu se póte de bine, ci pentru cà in locu de concertu asiu fi vediutu mai bucurosu o representatiune teatrala produsa de diletanți romani. Scopulu inteligintiei romane, care s'a adunata aici si din cele mai departate tinuturi a fost propagarea si realisarea unei idei sublime, dér póte multi dintre cei adunati, traindu in comune mici rurale, n'au avutu ocasiune a vedé unu teatru, cu atàtu mai puçinu unu teatru romanescu. De aceea ar' fi fost bine cá sè se arangeze màcaru o mica representatiune, pentru cá se védia toti, si cei mai puçinu, esperti ce este in realitate teatrulu romanu. Atunci insufletirea si vointi'a de sacrificiu ar' fi fost si mai mare!" — Ide'a, desi nu este de totu nou, e buna si realisabila. Remane cá la viitórea adunare sè se realiseze conformu devisei: Voiesce si vei puté. Realisarea ei va fi cu atàtu mai usióra, cu càtu acelasiu d-nu corespundinte asigura, cà la Sigetulu Murmatiei, unde s'a decisu a se tiené in anulu viitoriu adunarea generala, se afla o zidire de teatru destulu de mare si bine arangiata. Avisu biroului societatii.

(Societatea „Tinerimea Romana" din Bucuresci) publica urmatorulu apelu: „Nepasarea, cu care vedemu, cà se intimpina la noi, inaltiarea statuei lui Andreiu Muresian in Ardealu, indeamna pe societatea nóstra, cu scopu literaru, se fia ea cea d'intaiu in deschiderea unei liste de subscriptiuni i n R o m a n i'a. Ceea ce ceremu noi astadi, nu este de càtu unu semnu de iubire si recunoscintia la sfant'a memorie a lui Andreiu Muresianu, care a purtatu in sufletulu seu sufletulu intregei natiuui: elu 'si-a inaltiatu singuru monumentulu nemurirei.. Natiunea, care in dorulu ei a gasitu mangaiere in cantulu lui Muresianu; tinerii cari in incercarile amare, striga-voru: d e s t e a p t a - t e r o m a n e...; Cetatienii liberi, ai unei libere tieri, se nu faca mai puçinu de càtu fratii loru. Poetii Moldovei, poetii Muntenii sunt representati in focarulu Teatrului Nationalu; inse ideea unitatii este necompleta, ne fiindu representati si Romanii din alte parti. Se luamu aminte de a nu ne abate si de astadata dela datori'a romanismului. List'a de subscriere se afla la subscrisulu: Alecsandru I. Siontiu. — Presidentulu soc. „Tinerimea Romana."

(Maghiarisare.) In muntii dela Budapest'a multe paduri purtandu inca pêna acuma numiri nemtiesci magistratulu orasiului a adusu unu conclusu: cà eceste numiri sè se stérga si sectiunea de clàdiri sè propuna magistratului alte numiri maghiare.

(B a n c a   r o m a n a   d e   c o m e r c i u   i n   B u c u r e s c i.) „Gazeta Bursei din Berlin“ scrie urmatórele cu privire la noua Banca de comerciu ce e a se infiintia in Bucuresci: Dupa cum amu anuntiatu pe scurtu eri, dupa o telegrama din Pest’a, creatiunea unei „Banci Romane de comerciu“ de càtra Landes-Bank ungaru póte fi considerata cá unu faptu implinitu. Banca e fundata cu unu capitalu de 40 milióne franci, din care se va emite la inceputu jumatate. Noulu stabilimentu va continuá afacerile casei Zerlendi care jóca unu rolu insemnatu in comerciulu cerealeloru, si alu càrei siefu devine actionarulu Bancii pêna la concurentia de 30% din capitalu. Tóte preparativele pentru punerea in activitate imediata a Bancii sunt terminate si ea va deschide biurourile sale puçinu dupa notificarea actului de autorisatie de càtra guvernu. Ea are de scopu principalu, in de afara de afacerile de banca propriu dise, de a facilitá miscarea comerciala intre Romani’a si Austro-Ungari’a.

(S o c i e t a t e a   „J u n i m e a   c o m e r c i a l a“   i n   B u c u r e s c i.) Tinerimea comerciala din Bucuresci intrunindu-se dilele trecute, a datu nascere unei nuoe societati de economie sub numirea de „Societatea junimea comerciala romana“. Scopulu societatii este stringere de mici economii prin cotisatiuni lunare care se serve parte pentru ajutóre mici reciproce, càndu fondulu societatii aru permite, parte pentru imprumuturi cu dobenda de 6% la societari, ear’ restulu pentru cumperare de obligatiuni cu prime (valori cu loterie) ale orasieloru Paris, Vien’a, Bruxelles, si altele. Jumetate din càstigulu eventualu ce ar’ resultá din aceste loterii se va imparti proportionalu intre membri, déca va trece de 5,000 lei, ear’ cealalta jumetate va servi la cumparare de nuoe obligatiuni; déca càstigulu ar’ fi mai micu de 5,000 lei, se va consacrá totu pentru cumperare de obligatiuni.

(U n u   b e t r a n u   e s c e n t r i c u.) Unu betranu de 83 ani din Linkolnshire, Americ’a, e atàtu de convinsu de apropiatulu sfêrsitu alu lumei, in càtu a pusu sei faca unu balonu colossalu, prin ajutorulu càruia se póta asistá la distrugerea planetiloru fara a impartasi sórtea celorlalti ómeni. In acést’a calatorie aeriana elu se va aprovisioná cu pastrama, coniacu, apa gazósa si vinu rosiu, pentru 3 ani de dile, càtu timpu crede cà o se traiésca pêna va sosi ceasulu mortii sale naturale. Pe pamentu elu e siguru cà are se remàe unu locusioru si dupa distrugerea lui, unde sè se póta cobori. N’are se ia cu sine de càtu pe vechiulu seu servitoru Hug, dér’ cu o conditiune; sè se ingrijasca singuru de ale mancarii. Se spune cà curiosulu betranu, dupa ce a luatu aceste mesuri ar’ fi disu: Mai bine o se ’mi mérga fara lume de càtu cum mi-a mersu cu lumea.

(O s c e n a   v a n d a l i c a) s’a petrecutu la 14 Iuliu in façi’a casarmei din Giurgiu, si inaintea sentinelei scrie diarulu „Iris“. Duoi insi imbracati militaresce, au saritu asupra d-lui A. Sachelaridi, care trecea pe acolo pe la órele 3 de diminétia, si’lu tragea se’lu bage in casarma cu forti’a. In sgomotulu somatiunei soldatiloru si resistentiei dlu Sachelaridi au alergatu mai multi, in presenti’a càrora unulu dintre soldati s’a refugiatu in casarma ear’ cel-l’altu tinea pe domnu Sachelaridi pêna càndu unu sergentu ’l-a smulsu din mànele lui, si a fugitu totu in casarma. In lupt’a acésta inse, buzunarulu gherocului d-lui Sachelaridi s’a ruptu si unu portofoliu contiuendu, precum spune d. Sachelaridi, 4000 franci in patru bilete a disparutu. Aflamu cà cei din casarma néga cà au fost soldați, ci ómeni straini deghisati militaresce si intrandu printr’o pórta au esitu prin cea-l’alta. (Nu scieamu cà casarmile sunt pasagie.)

(C a n a l i s a r e a   o r a s i u l u i   B u c u r e s c i.) Comun’a Bucuresci este in ajunu de a intra in a dou’a seria a mariloru lucrari de inbunatatire publicá. Dupa darea in intreprindere a rectificari Dêmbovitii, veni acum rêndulu canalisarii orasiului, lucrare de cea mai mare importantia si utilitate, atàtu din puntulu de vedere alu marimei intreprinderii, càtu si din acel’a alu imenseloru servicii ce ea trebue se aduca salubritatii. Astfelu amu puté dice cà, atunci candu Dambovitia va fi rectificata, si stradele canalisate pentru scurgerea necuratieloru, candu ap’a va fi distribuita cu abondentia, orasiulu Bucuresci va fi intratu in rêndulu mariloru orasie europene, cà numai atunci elu va schimbá radicalu aspectulu de necuratie ce ne presinta adi. — Licitatiunea pentru acést’a a dou’a mare lucrare este fixata pentru diu’a de 4/16 Septembre viitoru. Caietulu de sarcini pentru constructi’a canaleloru, pe care ’lu avemu inaintea nóstra, in limba romana, francesa si germana, este o piesa din cele mai meritorii prin sciinti’a ce releva la autorii sei càtu si prin claritatea cu care ea intra in tóte amenuntele tehnice ale intreprinderii. Ea se datoresce tineriloru ingineri romani, si in specialu d-lui Cepescu, sietulu sectiunei egouriloru. Valórea totala a lucrariloru de canalisare ce sunt a se esecutá in virtutea acestui contractu, e fixata prin devisu la 4 milióne lei, fara a putea trece peste acést’a suma de càtu cu aprobarea comunei si numai cu 25% in plusu séu minus. Lucrarile se repartiescu astfelu: Terasemente lei 1,060,192.66; zidarie 2,466,115.41; lemnarie lei 357; ferarie si tuci 147,498 bani 20; alamarie lei 115; zincarie 9,000; refaceri de pavage si siosele 250,846.80; indemnisari 1,980; cheltuieli neprevediute 63,894.03. Lucrari eventuale 1 milionu. Totalu 5 milióne. Antreprenorulu se mai angajaza a esecutá scurgerile proprietatiloru private pêna la concurenti’a unui milionu lei. Adjudecarea lucrariloru se voru face pe bas’a mesuratoriloru parcelare. Tóte lucrarile adjudecate asupra antreprenorului trebue finite pêna la 1 Iuniu 1884 pe respunderea acestuia. Pentru exact’a indeplinire a contractului, antreprenorulu va depune o cautiune de 200,000 lei in valori solide, care va remané in cas’a comunei pêna la espirarea termenului de garantie. Antreprenorulu garantéza pe unu timpu de 2 ani dupa ultima receptie definitiva pentru soliditatea tuturoru lucrariloru si a materialului intrebuintiatu; ori-ce stricaciune s’ar’ ivi in acelu timpu se va repará cu a s’a cheltuiala. „Cur. Fin.“

Calendaru practicu pentru agricultori.

1. Deca fulgera in Martiu nu mai dá bruma in anulu acela.

2. Primavéra cetiósa, vér’a ploiósa. Cétia multa tómn’a, zapada multa iérna.

3. Inundatii primavér’a, prevestescu calduri mari si insecte multe vér’a.

4. Candu cade iérn’a zapada multa, candu Martiu e uscatu, Aprile ploiosu, Maiu recorosu, recolt’a va fi buna.

5. Plói’a care incepe la inceputulu unui patraru de luna, séu care incepe a treia di dupa luna noua séu plina, duréza mai totu-d’auna pêna la schimbarea acelui patraru.

6. Candu bate ventulu de sudu-vestu, si norii se ivescu din aceeasi directie, ventulu va durá multu timpu si va fini cu plóie.

7. O furtuna care incepe nóptea, nu e durabila cá cea de diu’a.

8. Candu incepe ventu pe timpu caldurosu, plóia e aprópe.

9. Candu resare sórele limpede, fara vr’o deosebita culóre, séu candu n’are nori spre vestu timpulu va fi frumosu in acea dî.

10. Candu apune sórele limpede si fara culóre deosebita, a dou’a dî timpulu va fi de siguru frumosu.

11. Candu sórele apune aramiu, se strica timpulu; candu apune rosiaticu, predice timpulu seninu si frumosu pentru a dou’a dî; resaritu rosiaticu, predice ventu séu plóie.

12. Candu apune séu resare sórele printre nori grosi, peste care respandesce radie colorate, ventulu séu plóie e aprópe.

13. Csndu se gramadescu diu’a nori desi, impregiurulu sórelui furtun’a e aprópe.

14. Candu diu’a e norósa, séra inse se forméza o gura pe vr’o parte a cerului, va bate a dou’a dî ventulu din partea aceea, déca gur’a se va inchide peste càtu-va va bate ventulu contra directiei ei.

15. Candu se stringu diminétia nori multi albi séu se afla dejá la resaritulu sórelui se afla timpulu frumosu.

16. Candu se afia sér’a nori mici negri pe ceru, va ploua; candu suntu inse albi si luminosi, va fi timpu frumosu.

17. Candu se ivesce in fati’a sórelui o lumina pe ceru, furtun’a e aprópe.

18. Norii cari sémana cu muntii mari albi, séu cu gramedi de zapada, prevestescu timpu frumosu, cei negri, plumburii, mai cu séma cei apropiati si rosii ventu siguru.

19. Norii cei negri, albi si cenusii deschisu, nu suntu asia de periculosi ca cei rosii séu cafenii, de si tunetulu este mai tare la cei d’antaiu.

20. Candu stelele lucescu intunecatu ér’ cele mai mici nu se vedu, de si fara nori, timpulu se va stricá.

21. Cércànu in jurulu sórelui séu alu lunei predice timpu intunecosu séu plóie, si acést’a va fi atàtu mai durabila cu càtu va incepe plói’a mai merunta.

22. Déca manile suntu uscate in càtu ’ti pare cà aluneca obiectele dintr’insele, vine plóie de siguru.

23. Candu canta cocosii multu, candu rondunelele sbóra josu, gàscele gàrae, corbii cloncàne séu candu albinele nu sbóra departe de stupu, plói’a e aprópe.

24. Candu ventulu urméza directi’a sórelui, timpulu frumosu va dura.

25. Candu gàinile se suie de vreme in pomi, a dou’a dî timpulu va fi frumosu; déca umbla pêna inseréza, plói’a se va ivi de siguru a dou’a dî. (Industria.)

Revista bibliografica.

A P E L U

càtra toti romanii si amicii literaturei si culturei nóstre nationale.

„S o c i e t a t e a   p e n t r u   c u l t u r ’a   s i   l i t e r a t u r a   r o m a n a   i n   B u c o v i n a“ a inceputu cu 1 Augustu a. c. a edá o foia lunara beletristica-literara sub numele de *„Aurora Romana“*. Ea este redactata de secretariulu societatii amintite, prof. I o n u I. B u m b a c u si, — aparandu la prim’a fiecarii luni in quartu mare, pe hartia regala de cancelaria, — va contiené dóue cóle de tipariu cu cuprinsu beletristicu-literaru: novele, diverse tractate sciintifice, poesii, literatura poporala, critice asupra producteloru celoru nóue literare, tienendu pe onor. publicu cetitoriu in curentu cu tóte miscarile si productiunile literare ale poporului romanescu.

Pretiulu „Aurorei romane“ pe unu anu este de 3 fl. v. a. pentru membrii societatii, de 4 fl. pentru nemembri si de 15 franci pentru Romani’a. Abonamentêle se facu directu la redactiune: Ionu I. Bumbacu, profesoru la gimnasiulu din Cernauti, si se potu face si pe jumetate de anu.

Apelamu deci la totu sufletulu romanescu si patriotu, — precum si la toti amicii culturei nóstre nationale cá se binevoiésca a sprigini in totu chipulu acést’a intreprindere nationala, — acestu nou semnu de viétia alu romaniloru bucovineni, — mai cu séma fiindu „Aurora romana“ unic’a fóia romanésca in Bucovina. In specialu apelamu la barbatii nostri de sciintia, cá se bine-voiésca a sprigini cu puterile si cunoscintiele loru acestu organu beletristicu-literaru, — care nu s’a ivitu din intemplare, ci in urm’a unei necesitati absolute si imperióse!

Romani! Lumea ne privesce cu ochi criticatori si astépta se véda ce platimu! La lucru deci la lucru in unire: spriginindu caus’a nationala fia-care dupa cum póte: in modu materialu, spiritualu si moralu!

Cu aceste trimitemu „Auror’a romana“ in lume, dorindu-i viétia lunga si inflorita!

Cernauti in 1 Augustu 1881.

Redactiunea „Aurorei romane“.

Dela auctorulu indreptariului practicu in tóte afacerile finantiale D-nulu G e o r g i u   P o p u secretariu finantiale si presiedintele oficiului pentru mesurarea competintieloru in Alb’a Iuli’a a esitu tocmai acuma de sub tipariu urmatórea brosiura: „E c i u v a l e n t u l u, indreptariu practicu compusu pe basa legiloru si ordinatiuneloru ce suntu in vigóre din I Maiu si Iuliu 1881 si provediutu cu esplicari si esemple practice, pentru primariele comuneloru bisericesci si civile, precum si conducêtorii fundatiuniloru, asociatiuneloru, corporatiuneloru, si persónele morali. Pretiulu e 20 cr. v. a. si se capeta la auctorulu in Alb’a Iulia. — Brosiur’a acést’a se afla la auctorulu si in limb’a oficiósa maghiara. — Totu la auctorulu se mai afla de vendutu inca si indreptariulu practicu in tóte afacerile financiale pretiulu 2 fl. 20 cr. Mai departe se afla la auctorulu in limba maghiara. „A bélyeg és jogilletékek gyakorlati utmutatoja“ (indreptariu practicu in afacerile timbrale si competentiale) cuprinde in sine tóte legile si ordinatiunile referitóre la casele ţimbrale, pêna si cele mai recente din anulu acest’a pretiulu 2 fl. 30 cr. v. a. Dupa primirea sumeloru de mai susu opulu respectivu se va trimite francatu.

Cursulu de Bucuresci

dela 1 Iuliu, / 13 August 1881.

Valori	Scadenti’a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent’a Romana	1 Apr. 1. Ort.	91.½	92.½
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	101.—	102.—
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	105.—	106.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	102.—	103.—
7% „ „ urbane	idem	106.—	107.—
8% Imprum. municipalu . .	idem	231.—	232.—
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei). . .	1 Maiu 1 Nov.	28.—	29.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	16.20	16.50
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1620	1650
Auru contra argintu		5/8	7/8
Auru contra bilete hipotec. .		5/8	7/8
Auru contra bil. de Banca nat		5/8	7/8
Florini Val. Austr.		2.16—	2.17—

Cursulu la burs’a de Vien’a

din 1/13 August st. n. 1881.

Rent’a de auru ungara	117.75	Imprumutulu cu premiu ung. . . .	—.—
Imprumutulu cailoru ferate ungare . .	134 75	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	115.80
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	93.—	Rent’a de harthia aust.	77.95
dto. (II-a emissiune)	111.—	„ de argintu „ .	78.70
dto. (III-a emissiune)	97.75	„ de auru „	94.30
Bonuri rurale ungare	99.75	Losurile din 1860 .	131.90
dto. cu cl. de sortare	98.50	Actiunile bancei austr.-ungare . . .	834.—
Bonuri rurale Banat-Timis. . . .	98.50	„ bancei de creditu ungare . . .	358 25
dto. cu cl. de sortare	98.—	„ bancei de creditu austriace . . .	368.20
Bonuri rurale transilvane	98 75	Argintulu . . .	—.—
„ croato-slav. . . .	100.—	Galbini imperatesci .	5 54
Despagubirea p. dijm’a de vinu ung. . . .	97 50	Napoleond’ori . .	9.34½
		Marci 100 imp. germ. .	57.40
		Londr’a. . .	117.70

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi’a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.